

A történetről

A történet egy szürke téli napon kezdődött, amikor a hegyek hó-ködbe burkolódtak. Úgy gondolta, ez kezdőmondatnak jó lesz, noha története ekkor még nem volt, még csak nem is sejtette, hogy miről fog szólni. Ez így olyan, mint amikor a dolmányos varjú az úttest közepén toporog, és képtelen elengedni prédáját, azt a haszontalan maradékfoszlányt, pedig az autó egyre közeledik... Talán nem féli a halált, úgyhogy halált megvető ostobasággal ragaszkodik a semmihez. Ez a mondat, akár a varjú maradékfoszlánya, most csak a nagy semmi. Vajon lesz-e belőle valami?

Na, jó, akkor most ki kellene találni a mondathoz a történetet vagy a mondat történetét? – dűnyögte magában, majd beleolvastott a napi hírekbe. Van, aki fázik, és van, aki éhes, és van, aki meghal, megfagy és éhen hal és...

Miért pont egy téli napon, méghozzá egy szürke téli napon kezdődik? Talán mert épp egy szürke téli napon jutott eszébe a mondat. Bár lehetne akár egy verőfényes nyári nap vagy épp egy szeles márciusi..., de ez egy szürke téli nap, aminek valahogy köze van a hegyekhez.

A sólyom egy életre választ párt magának

(folytatás az előző oldalról)

➤ úgy érezte, hogy nagy, mohos szikla telep-szik hebegő ajkára. Blestemul m-a lovit si pe mine! (Az átok engem is elérte!) – gondolta a pásztorok nyelvén ő, a legjobb solymász fia.

A falu felé lovasok vágattak. Jobb a békesség! – gondolta, és felpattant Ráróra. „Csak az erdőt érzük el!” – jutottak eszébe anyja szavai.

Ugyanaz a kanca repítette most is a szabadság felé. Régóta nem ült lovon, de ismerős volt minden mozdulat. Fájt a szíve, amikor leszállt az almásderesről. Megpaskolta a nyakát búcsúzóul, mert tudta, hogy nem viheti magával. A Gyilkos-tető meredek sziklái között elmaradtak az üldözők.

Egyedül ért fel a csúcsra. Megvárta a reggelt. Anyja itt engedte szabadon a sólymot, talán azt, aminek a sarlója itt hasítja az eget felette. Hiszen éjszaka leginkább a tojók ül a tojásokat. Nem tudta, merre induljon. A pásztorokhoz, akik között idegen, vagy a solymászokhoz, akiknek már alig beszél a nyelvét? Szeretett volna szárnyakat növeszteni, körbepülni a fennsíkot és a völgyet, mielőtt határoz. Lehunyta a szemét. Képeket látott maga előtt. Egy vágató lovat látott a felhők felett, amint hátrafordul, és célba veszi nyilával, aztán az öreg számadó jött

hosszú botját forgatva fenyegetően. Látta anyját, aki éppen őt gyászolta. Anica pedig hátravetette a fejét, és ránevetett.

A homloka gyöngyözni kezdett, teste remegett. Amikor kinyitotta a szemét, a vándorsólyom végtelen zuhanásba kezdett. A galamb azonban most ügyesebb volt. „A sólyomnak sem mindig sikerül a vadászat” – hallotta ismét az apja hangját.

Ő azonban nem hibázhat. Megvárta az estét. Nem az anyjához ment, hanem a nagy fához, a régi idők nagy tanújához, ahol Anicával szokott találkozni. A lány ott volt. Elmesélte neki, merre járt:

– Nekem ott már nincs otthonom, de itt sem találok a helyem. Eljössz velem az ismeretlenbe?

Anica sokáig gondolkozott, hogy mit is válaszoljon...

NÉVJEGY

KOCSIS CSABA (1959, Berettyóújfalu) erdésznek tanult, aztán pedagógus lett, majd népművelő és újságíró. 1997 óta a Bihari füzetek szerkesztője. Szülővárosában kulturális menedzser. 1996-ban láttak napvilágot összegyűjtött publicisztikái. Az Apák napja, illetve a Megrajzolom az ebédet című gyermekversköteteit 2020 decemberében mutatták be.

Mégis mi köze a hegyekhez? Hogy kerültek hegyek ebbe a mondatba? Lehet, hogy inkább a mondat történetével kellene kezdeni a történetet?

Lehet. Hol és mikor?

Kora délután, ahogy az állomásról hajt hazafelé.

Részletesebben?

A sarkon elsőbbségadás kötelező tábla, úgyhogy megáll. Nem jön semmi. Csönd van. Nyugalom. Majd amikor ismét előre néz, meglátja a hó-ködbe vesző hegyeket.

Máskor miért nem vette ezt észre?

Tán inkább felhők voltak – hegyekbe vesző felhők?

Akárhogy is, ez a kép valahogy beakad, nem hagyja nyugodni, és mormolni kezdi, és hazáig mormolja a mondatot, akár egy mantrát.

Aztán sok volt a teendője, és a mondat feledésbe merült. Csak este, amikor minden lecsendesedett, és már az ágyában feküdt, szólalt meg fejében ismét, sürgetően, mintha valami vészjelzés lenne, mintha fenyegetné valami.

Vajon mi fenyegetheti egy szürke téli napban? A tél? ...a hideg, a fagy, a jeges szél és a süvítő őrület a hegyek háta mögött... a hó-ködbe vesző hegyek mögött?

Talán mégis felhők lesznek, hófelhők, és akkor hóvihar készül, az fenyeget. A szélben kavargó hópihék csapódnak az autó szélvédőjéhez. Semmit sem lát, pedig az ablaktörlők teljes sebességgel próbálják megtisztítani a látását. Hiábavaló. Kilátástalan. Félre kellene állnia, amíg alábbhagy. Pedig már nem sok van hátra, közel a cél, csaknem odaért. Ott meleg lesz és fény.

De ez mégiscsak egy szürke nap, amiben a fenyegetés mellett ott van esetleg a remény ígérete is. A szürke semleges szín, s ha élénk színekhez keverjük, tört színt kapunk. Neki a fekete és fehér közti kompromisszumot jelentette, ugyanakkor a rejtőzködést, az észrevétlen elvegyülést a mindenségben, hogy kívülállóként is beleférjen...

Talán egy kicsit elkalandozott? Vagy elaludt? Az éjszaka csöndjében hallotta a ház minden rezdülését, akár ha a csönd döbbenetét hallaná a hegyek mögött. Megreccsen a lépcső, panaszosan meg-megroppannak a gerendák, és odakint zsalu nyikorog a szélben. Ezek a hangok rémisztőnek, kicsit talán ellenségesnek tűnnek – de ez mégiscsak az otthona... vagy nem? Hová került? Itt nincs

meleg, és a fény is kísérteties. A szél talán elfújta, elsodorta egy ismeretlen világba, abba a szürkeségbe, abba a hó-ködbe a hegyek mögé.

Hunyt szemmel tapogatózik, ujjai fagyos tárgyakhoz érnek, de nem látja, valójában egyiket sem érzi. Talán átlépett valamilyen határt, ahol eddigi léte lett álom, és ez a fagyos világ az új élettere? Ez így eléggé disztópikus, vagy hogy mondják, szóval olyan negatívan utópikus... Akárhogy is, itt nem érezi jól magát. Bár másutt se, már régóta nem érezi jól magát sehol. Ez olyasvalami, mint, mondjuk, az önként vállalt magány vagy inkább a test halálával szabaddá váló lélek csalódása? Nem szabadult meg az érzésektől, csupán a jó érzésektől, a rosszak mind bennragadtak.

És akkor felébredt, de most sem tudta, hová került. Bárhol lehet, itt minden ismeretlen, semmire sem emlékszik, mintha újra megszületett volna, egy újabb testben, egy ki tudja, milyen világban. Éles kontúrok, a távolban vörös, lángoló vörös az ég vagy valami ahhoz hasonló. Vajon a szavak még érvényesek? Mert csak szavakra emlékszik, de a legtöbb esetben nincs mögöttük semmi... Bármit is jelentettek valamikor, abban a másik világban, itt és most nem jelentenek semmit. Csak áll itt a semmi közepén, minden kopár, forró és világtalan, és vörösen lüktet hunyt szemhéja mögött.

Most kell túlélnem, mit eddig halogattam, Elfogadni az elfogadhatatlant.

Elfogadni a jövőtlenséget.

És felfogni, hogy itt már nincs élet.

Egyedül van. Mozdulatlan. Vár. Vár a történésre, a történetre, ami elvetélt, szorosan összezárult, és most a semmi is semmissé lett. A vörös árad, a vörös perzsel, és mindent feléget. Minden elég, megszűnik, és az utolsó zsarátnak is fekete, üszkös semmivé lesz.

Reset... reset...RESET...!!!

NÉVJEGY

SOMLÓ ÁGNES (1956–) műfordító, író, esszéista, nyugalmazott egyetemi oktató, 1980–1982 között a *História folyóirat* lektora, majd szabadúszó műfordító, állandó külső munkatársa a Magyar Rádió Irodalmi Osztályának és a Rádiószínháznak. Két rádiójáték és több irodalmi esszé szerzője, közel 50 kötetnyi műfordítást publikált.